

245814

พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

มนูญ พรหมรักษา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตุลาคม 2554

b 00250692

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

มนูญ พรหมรักษา

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตุลาคม 2554

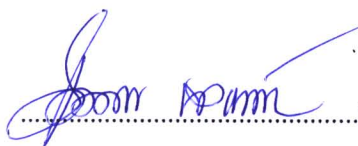
พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

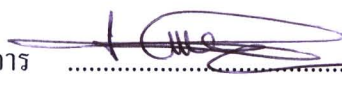
มนูญ พรหมรักษา

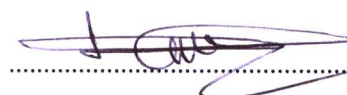
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุชีพ พุทธประเสริฐ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุชีพ พุทธประเสริฐ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตาบุตร

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตาบุตร

19 ตุลาคม 2554

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งคณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ อันประกอบด้วยรองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร พงษ์วาท ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ กรรมการ และอีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมีนตานุตร์ ที่ได้ช่วยเหลือตรวจทานรูปแบบ รูปเล่ม ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องมาตั้งแต่ต้น จนการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของ อาจารย์ทุกท่านไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ซึ่งเป็นประชากรในการศึกษา ครังนี้ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ ข้อมูลการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อนร่วมรุ่น และสมาชิกใน ครอบครัวทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา คุณประโยชน์ของการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ขอมอบแก่บุพการี ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณ และ ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกท่าน

มนูญ พรมรักษา

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ผู้เขียน นายมนูญ พรหมรักษา

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตานบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

245814

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ในปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้น 111 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งปรับจากแบบวัดรูปแบบภาวะผู้นำ Multifactor Leadership Questionnaire ของ Bernard M. Bass and Bruce J. Avolio ซึ่งแปล และเรียบเรียงโดยผู้ศึกษา เลือกเฉพาะข้อที่แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ และสรุปรวมจากจำนวนทั้งหมด จำแนกตามคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาและการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวม จำแนกกลุ่มตามอายุและประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับดี โดยพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเอง และพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทบทวนความคิดต่าง ๆ ที่ไม่เคยได้แย้มมาก่อน

245814

เมื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุ มากกว่า 49 ปี มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุในช่วง 40 – 49 ปี ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุในช่วง 20 – 29 ปี และต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุในช่วง 30 – 39 ปี

ส่วนการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่า 15 ปี มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 11 – 15 ปี ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 6 – 10 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 1 – 5 ปี ตามลำดับ

Independent Study Title Transformational Leadership Behavior of Small-sized Educational Institution Administrators, Lamphun Primary Educational Service Area 1

Author Mr.Manoon Promraksa

Degree Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Choocheep Puthaprasert	Advisor
Lect.Dr. Suwan Muntabutara	Co- advisor

ABSTRACT

245814

This independent study aimed to study Transformational Leadership behavior of of Small-sized Education Institution Administrators, Lamphun Primary Educational Service Area 1. The targeted group was the administrators of small educational places in Lamphun Educational Elementary Service Area Office 1, in the academic year 2011, totaling 111 persons. Tools used in collecting the data was a questionnaire adapted from Multifactor Leadership Questionnaire of Bernard M. Bass and Bruce J. Avolio; the questionnaire was translated and revised by the author who chose certain parts that reflect to behavior of Transformational leadership. The data gained was analyzed by finding average and standard deviation of each question and finding conclusion in whole. The data could be categorized into 4 aspects as follows: ideological influence, inspiration, wisdom incitement and individual consideration. The behavior of Transformational leadership was then compared in overall by categorizing into age and administrative experience.

The result of study could be concluded as follows: the administrators of the small educational places in Lamphun Educational Elementary Service Area Office 1 have good level of behavior of Transformational leadership. The highest average of behavior of Transformational leadership is aiding teachers and educational personnel to improve themselves while the lowest

average of behavior of Transformational leadership is encouraging teachers and educational personnel to reconsider thoughts that have never been prior brought into argumentation.

When compared the behavior of Transformational leadership of the small educational places' administrators whose age were different, it found out that the educational place's administrators, whose age are more than 49 years, have the highest average of behavior of Transformational leadership. The secondary ranges of age are between 40 – 49 years, 20 – 29 years and 30 – 39 years, which gains the lowest average, respectively.

In comparison of the behavior of Transformational leadership of the small educational places' administrators whose administrative experiences are different, it found out that the educational place's administrators, who have more than 15 years of administrative experiences, have the highest level of behavior of Transformational leadership. The secondary ranges of administrative experiences were between 11 – 15 years, 6 – 10 years and 1 – 5 years, respectively.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	6
บทที่ 2 เอกสารและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	21
แนวทางเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก	28
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร	31
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	38
ประชากร	38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	38
การสร้างเครื่องมือ	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	83
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ	84
ประวัติผู้เขียน	88

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
2 ภาพรวมของพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดเล็ก	45
3 พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	48
4 พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	49
5 พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	50
6 พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	51
7 พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำแนกตามพฤติกรรม 4 ด้าน	52
8 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวม จำแนกตามอายุ	53
9 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ จำแนกตามอายุ	56
10 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ จำแนกตามอายุ	57
11 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการกระตุ้นทางปัญญา จำแนกตามอายุ	59
12 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำแนกตามอายุ	61
13 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา	65
15 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษา	66
16 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการกระตุ้นทางปัญญา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษา	67
17 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา	69